

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет української й іноземної філології,

журналістики та мистецтв

Кафедра англійської філології та світової літератури

імені професора Олега Мішукова

**МОВНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КОНЦЕПТУ "МИР" В
АНГЛІЙСЬКОМОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ (НА МАТЕРІАЛІ
НОВИННИХ ПОВІДОМЛЕНЬ У СУЧАСНИХ МЕДІА)**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконав: здобувач 08-202М групи
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.041 Германські мови та
літератури (переклад включно), перша -
англійська
Освітня програма Філологія (германські
мови та літератури (переклад включно))

Ватаманюк Іван Миколайович

Керівник: кандидат педагогічних наук,
доцент Кіщенко Юлія Володимирівна

Рецензент: Подвойська О.В.,
кандидатка філологічних наук, доцентка,
в.о. завідувача кафедри німецької мови
Київського національного економічного
університету імені Вадима Гетьмана

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПТ «МИР» У ЛІНГВОКОГНІТИВНОМУ ТА КУЛЬТУРНОМУ ВИМІРАХ	6
1.1. Теоретичні підходи до вивчення концептів у мовознавстві	6
1.2. Концепт «МИР» у світовій лінгвокультурі: загальні тенденції	10
1.3. Специфіка мовної репрезентації концепту «МИР» в англійськомовній картині світу	17
РОЗДІЛ 2. ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ КОНЦЕПТУ «МИР» У СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ ЗМІ	22
2.1. Особливості новинного дискурсу як середовища концептуалізації «МИР»	22
2.2. Лексико-семантичні засоби вираження концепту «МИР» в англійськомовних новинних повідомленнях	26
2.3. Дискурсивні та прагматичні особливості репрезентації «МИР» в медіа-текстах	33
РОЗДІЛ 3. ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ АСПЕКТИ ВІДТВОРЕННЯ КОНЦЕПТУ «МИР» У МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ	40
3.1. Основні труднощі перекладу концептуальних одиниць	40
3.2. Перекладацькі трансформації при відтворенні концепту «МИР» з англійської на українську мову	

	3
	46
3.3. Аналіз перекладу новинних матеріалів із тематикою «МИР» в українських медіа	52
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61

ВСТУП

Актуальність дослідження мовної репрезентації концепту «МИР» в англійськомовній картині світу зумовлена необхідністю розуміння того, як це ключове поняття відображається та формується в сучасному суспільстві, зокрема через медіа. В умовах глобалізації та постійних змін у міжнародних відносинах концепт «МИР» набуває нових значень, які активно транслюються через новинні повідомлення. Це дослідження відкриває нові можливості для міжкультурних порівнянь та глибшого розуміння процесів, що відбуваються на міжнародній арені. Значний інтерес, теоретична і практична цінність зазначеної проблеми, а також недостатня кількість узагальнювальних наукових праць, які ґрунтуються на аналізі мовної репрезентації концепту «МИР» у сучасних медіатекстах, зумовили вибір теми нашого магістерського дослідження – **«Мовна репрезентація концепту «МИР» в англійськомовній картині світу (на матеріалі новинних повідомлень у сучасних медіа)»**.

Об'єкт дослідження: концепт «МИР» в англійськомовній картині світу, зокрема в новинних повідомленнях сучасних ЗМІ.

Предмет дослідження: Лексичні та стилістичні засоби, що використовуються в англійськомовних новинах для передачі концепту «МИР», а також способи його інтерпретації та конструювання в контексті міжнародних подій і відносин.

Мета дослідження: Проаналізувати, як концепт «МИР» відображається в сучасних англійськомовних новинах, вивчити лексичні та стилістичні засоби, через які передається це поняття, а також дослідити, як медіа формують суспільне уявлення про мир у контексті глобальних політичних і соціальних подій.

Завдання дослідження:

- 1) Окреслити основні підходи до вивчення концептів у мовознавстві та визначити особливості концепту «МИР» у світовій лінгвокультурі й англійськомовній картині світу;
- 2) Дослідити новинний дискурс як середовище концептуалізації «МИРУ» та вивчити лексико-семантичні, дискурсивні й прагматичні особливості його репрезентації в англійськомовних новинних повідомленнях;
- 3) Зрозуміти, які мовні засоби, метафоричні образи та комунікативні стратегії впливають на формування уявлення про мир у медіа-текстах, а також показати культурні особливості його подання;
- 4) Оцінити труднощі та трансформації при перекладі концепту «МИР» з англійської на українську мову в міжкультурній комунікації та новинних текстах;
- 5) Здійснити аналіз перекладу новинних матеріалів із тематикою «МИР» в українських медіа, визначити особливості адаптації концепту «МИР» у контексті української мовної та культурної специфіки;

Наукова новизна роботи полягає у комплексному аналізі концепту «МИР» на матеріалі англійськомовних новинних повідомлень. Завдяки цьому аналізу виявлено характерні лексико-семантичні та дискурсивні особливості його репрезентації в контексті сучасних міжнародних подій. Дослідженням розширюються уявлення про лінгвокогнітивні та культурні чинники концептуалізації «МИРУ» в медіа-дискурсі, наголошується на тому, як змістові, лексичні та граматичні засоби впливають на формування суспільного бачення миру в англійськомовному просторі. Окрім цього, пропонується новий підхід до перекладу зазначеного концепту, у межах якого розглянуто проблеми й особливості трансформації медіа-текстів при перекладі з англійської на українську мову, що є важливим для міжкультурної комунікації.

Теоретичне значення полягає у поглибленні розуміння лексико-семантичних, когнітивних і культурних аспектів концепту «МИР», а також у

внеску в подальшу розробку теоретичних засад аналізу концептів у новинному дискурсі.

Практичне значення роботи полягає в можливості використання результатів дослідження для вдосконалення перекладацької практики, зокрема в медіа-сфері, та для розробки методичних рекомендацій щодо адаптації концептів, зокрема концепту «МИР», у міжкультурному контексті, що важливо для роботи в галузі міжкультурних комунікацій, лінгвістичних досліджень та медіа-перекладу.

Роботу виконано у відповідності до **науково-дослідної теми кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова «Лінгвокогнітивні, лінгвокультурологічні, наратологічні та перекладознавчі аспекти дослідження художніх та нехудожніх типів текстів»** (державний реєстраційний номер 0123U103801).

Апробація роботи. Теоретичні засади дослідження були представлені на XVI Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Іноземні мови у сучасному комунікативному просторі» (17-18 квітня 2025 р., Херсон-Хмельницький) та викладені в авторській статті «Мовна репрезентація концепту «МИР» в англійськомовній картині світу (на матеріалі новинних повідомлень в сучасних ЗМІ)».

РОЗДІЛ 1

КОНЦЕПТ «МИР» У ЛІНГВОКОГНІТИВНОМУ ТА КУЛЬТУРНОМУ ВИМІРАХ

1.1. Теоретичні підходи до вивчення концептів у мовознавстві

Теоретичні підходи до вивчення концептів у мовознавстві мають багатий і різноманітний характер, оскільки концепти є важливою складовою мовної картини світу, яка відображає специфіку когнітивних, культурних та соціальних процесів. У сучасному мовознавстві концепти розглядаються як одиниці, що з'єднують мовний матеріал з когнітивними структурами, що мають значення не лише в контексті конкретної мови, а й у більш широкому міжкультурному просторі. Важливий підхід до вивчення концепту базується на когнітивній лінгвістиці. Це дозволяє вивчати концепти як динамічні структури, які можуть змінюватися залежно від контексту використання і взаємодії мовців з навколишнім світом [5, с. 112].

Ще одним важливим напрямом є лінгвокультурологічний підхід, що аналізує концепти через призму культури. Вивчення концептів у межах цього підходу дає змогу зрозуміти, як культурні та соціальні чинники формують сприйняття світу і як ці сприйняття реалізуються у мовних структурах. Зокрема, вивчення концепту «СВІТ» показує, як різні культури використовують цей термін для вираження власних уявлень про навколишню реальність, історію та майбутнє [7, с. 95].

Не менш важливим, на нашу думку, є прагматичний підхід, який акцентує увагу на тому, як концепти функціонують у реальному мовленнєвому процесі, враховуючи комунікативний контекст. В рамках прагматичного підходу концепти розглядаються як елементи, що забезпечують ефективну комунікацію, оскільки вони допомагають передавати не лише інформацію, але й соціальні, емоційні та культурні

змісти, які важливі для взаєморозуміння між людьми. Зокрема, вивчення концептів у новинному дискурсі допомагає виявити, як поняття «МИР», «КОНФЛІКТ», «ГЛОБАЛІЗАЦІЯ» або «ЕКОНОМІКА» можуть змінювати своє значення залежно від того, хто є джерелом інформації та яку аудиторію він має на меті [8, с. 147].

Іншим важливим підходом є конструктивістський підхід, який розглядає концепти як соціально та культурно детерміновані утворення, що виникають у процесі комунікації між людьми. Згідно з цією теорією, концепти не є сталими й незмінними структурами, а є результатом постійного процесу їхнього соціального конструювання. Це означає, що значення концептів можуть змінюватися залежно від змін у суспільстві, політиці, економіці чи культурі. Таким чином, вивчення концептів дозволяє виявити, як соціальні групи та інститути створюють нові значення і інтерпретації певних ідей, що мають значення на глобальному рівні [6, с. 58].

Існують також функціональні підходи, які зосереджуються на тому, як концепти реалізуються в різних функціях мови — описовій, оцінній, аргументативній та інших. Функціональні теорії розглядають концепти як елементи, які допомагають виконувати різні комунікативні завдання. Вони є необхідними для формування відповідних соціальних і когнітивних зв'язків у процесі комунікації, зокрема в межах конкретних жанрів текстів, таких як новини, літературні твори чи наукові статті. У цьому контексті важливо вивчати, як концепти «МИР» і «КОНФЛІКТ» взаємодіють у медіа-дискурсі, створюючи певну соціальну реальність для аудиторії [9, с. 134].

Таким чином, вивчення концептів у мовознавстві охоплює широкий спектр теоретичних підходів, кожен з яких надає своєрідне розуміння концептів і їхнього функціонування в мовній картині світу. Когнітивний, лінгвокультурологічний, прагматичний та конструктивістський підходи дозволяють по-новому осмислити роль концептів у комунікації та їхній зв'язок з культурними та соціальними процесами. Різноманітність теоретичних підходів до вивчення концептів робить це поле дослідження

надзвичайно важливим для розвитку сучасної лінгвістики та міжкультурних комунікацій [10, с. 76].

Подальший розвиток теоретичних підходів до вивчення концептів у мовознавстві веде до виявлення все більш складних і багатогранних аспектів мовного пізнання та комунікації. Зокрема, конструктивістський підхід, який фокусується на соціальній і культурній детермінації концептів, підкреслює, що значення концептів постійно змінюється, залежно від історичних та соціокультурних умов. Згідно з цією теорією, концепти не є фіксованими одиницями, а є результатом постійного процесу їхнього формування через соціальні взаємодії та комунікацію. Це означає, що поняття, які ми використовуємо для опису світу, такі як «МИР», «СВОБОДА», «ДЕМОКРАТІЯ», не є абстрактними категоріями, а є частиною соціальної практики, яка постійно трансформується в контексті змін у суспільстві, політиці та культурі. Такий підхід дозволяє нам глибше розуміти, чому значення того чи іншого концепту може суттєво варіюватися в залежності від соціального контексту, навіть у межах однієї мови [4, с. 97].

Необхідно зазначити, що в цьому контексті функціональний підхід, зокрема в межах медіа-дискурсу, дозволяє дослідити, як концепти стають інструментами для досягнення різних соціальних та політичних цілей. Зокрема, в новинах або інших текстах масової комунікації концепти часто набувають значення, яке відповідає певним прагматичним цілям авторів і редакторів. Наприклад, концепт «МИР» у новинних повідомленнях може бути використаний як інструмент для формування громадської думки або для підтримки певної політичної стратегії.

Додатково до цього, важливим аспектом є прагматичний підхід, який фокусується на тому, як концепти функціонують у конкретних мовних контекстах, взаємодіючи з іншими мовними елементами і впливаючи на комунікацію в цілому. Наприклад, концепт «МИР» у політичних новинах може мати різне значення залежно від того, чи йдеться про мирний процес в умовах війни, чи про мир як абстрактне поняття в контексті дипломатії. У

цьому контексті важливо враховувати, як саме комунікативний контекст формує значення концептів і яку роль відіграє той, хто говорить, в передачі цього значення [7, с. 143].

Когнітивний підхід, у свою чергу, відкриває можливості для вивчення концептів з точки зору їхнього ментального представлення в свідомості мовців. Згідно з цією теорією, концепти є складними когнітивними структурами, що відображають не лише мову, а й інтелектуальні процеси, через які люди сприймають і інтерпретують світ. У когнітивній лінгвістиці концепти розглядаються як ментальні репрезентації, що утворюються в результаті взаємодії з оточуючим світом. Наприклад, концепт «МИР» може бути представлений у свідомості людини не лише як відсутність конфлікту, а й як досягнення гармонії та стабільності в суспільстві. Це розуміння дозволяє проводити порівняння між концептуальними уявленнями про мир в різних мовах і культурах, що є основою для когнітивного аналізу концептів у міжкультурних дослідженнях [5, с. 110].

Ще один важливий напрямок, який набуває популярності у вивченні концептів, — це підхід, заснований на аналізі мовних і культурних метафор. Метафори є важливим інструментом в мовній репрезентації концептів, оскільки вони допомагають передавати складні абстрактні ідеї через конкретні образи. Наприклад, у багатьох культурах концепт «МИР» часто метафорично пов'язується з образом «світу як саду» або «світу як простору, де відсутнє насильство». Такі метафори можуть суттєво варіюватися в залежності від культурних традицій, що робить їх важливим об'єктом для лінгвокультурологічних досліджень [9, с. 124].

Сучасне мовознавство дивиться не тільки на окремі слова. Воно вивчає й ті образи та схеми, які стоять за словами в нашій голові. Концепти рідко живуть окремо. Вони з'єднані між собою й утворюють більші мережі — моделі, картини світу, цілі уявлення, які ми носимо в свідомості. Наприклад, концепт «МИР» не існує як окремий елемент, а є частиною ширшої когнітивної структури, що включає взаємодію з іншими важливими

концептами, такими як «БЕЗПЕКА», «ПОРОЗУМІННЯ», «КОНФЛІКТ», «ГАРМОНІЯ» та інші. Ці концепти взаємно доповнюються та створюють багатозначні уявлення, які змінюються в залежності від контексту та історичних умов.

Важливо також дивитися на соціальний бік концептів, особливо коли йдеться про мову медіа. У цьому випадку концепти, такі як «МИР», набувають особливого значення через свій функціональний потенціал у масових комунікаціях. Медіа як соціальний інститут відіграють важливу роль у формуванні та трансформації концептів у колективній свідомості. Мовна репрезентація концепту «МИР» у новинних повідомленнях, наприклад, може бути стратегічно змінена в залежності від того, чи йде мова про міжнародний конфлікт, мирні ініціативи чи економічну стабільність. Мовна форма подання цього концепту безпосередньо впливає на сприйняття подій аудиторією та на її емоційну реакцію [3, с. 122].

Важливим є також розуміння концептів як компонентів культурних кодів, які передаються через мову і формуються в межах певної культури. Кожна культура має свої унікальні концептуальні уявлення, які можуть відрізнятися від тих, що притаманні іншим культурним середовищам. Наприклад, концепт «МИР» у західній культурі, часто пов'язаний з ідеями стабільності та правопорядку, може мати інші конотації в культурах Сходу, де він може бути більш пов'язаний з ідеями духовного спокою або колективної гармонії. Така різниця у концептуальному розумінні може значною мірою впливати на міжкультурні комунікації, особливо у глобалізованому світі, де взаємодія між культурами стає все більш інтенсивною [10, с. 95].

Концепти також мають важливу роль у функціонуванні національних мов. Мовні одиниці, що виражають певні концепти, можуть змінюватися в залежності від мовних реформ, культурних змін або навіть політичних змін у державі. Так, у деяких мовах існують спеціальні лексичні засоби для вираження концептів, пов'язаних із певними історичними подіями або

соціальними ідеями, що не мають прямого еквівалента в інших мовах. Це явище особливо яскраво виявляється при порівнянні концептів, які стосуються політики або соціальної реальності: концепт «МИР» в англійськомовних новинах часто має певні акценти на дипломатичних ініціативах або безпеці, у той час як у мовах пострадянського простору цей концепт може тісно переплітатися з поняттями соціальної стабільності, відновлення порядку або навіть мілітаризації [11, с. 78].

Вивчення концептів у контексті медіа-дискурсу допомагає дослідити, яким чином конкретні культурні та соціальні сили формують комунікацію через мову. Наприклад, англійськомовні медіа часто використовують концепт «МИР» для позначення стану, в якому військові конфлікти завершені, що, в свою чергу, формує певний світогляд, зокрема, що мир є результатом дипломатичних зусиль, а не внутрішніх змін у суспільстві чи культури. Мовна форма цього концепту може змінюватися залежно від того, чи йдеться про мир у контексті міжнародних відносин або про мир як відсутність насильства на локальному рівні. Тому важливо враховувати, як зміни в політичному або соціальному контексті можуть змінювати значення концептів і впливати на процес комунікації [12, с. 56].

Теоретичні підходи до вивчення концептів у мовознавстві постійно розвиваються, що дозволяє досліджувати їх з нових перспектив, зокрема в контексті глобалізації, розвитку нових медіа та змін у соціальних структурах. У цьому контексті важливим є дослідження не лише окремих концептів, а й їх взаємодії з іншими концептами в широких когнітивних і соціокультурних мережах. Вивчення концептів як мовних явищ дозволяє отримати глибше розуміння механізмів мовної комунікації і їх впливу на культуру, політику та соціальну структуру суспільства.

1.2. Концепт «МИР» у світовій лінгвокультурі: загальні тенденції

Концепт «МИР» у світовій культурі не має єдиного значення. Він щоразу набуває нового змісту залежно від історії, політики, життя суспільства, а також від мовних і культурних традицій. Зокрема, концепт «МИР» у різних мовах і культурах може виявлятися в різних формах і мати відмінні акценти, що відображають унікальні культурні й соціальні реалії [4, с. 63].

У західних культурах концепт «МИР» часто асоціюється з відсутністю війни, глобальними миротворчими зусиллями та правами людини, що підкреслюється через такі лексеми, як «*peacekeeping*» (миротворчість) або «*world peace*» (світовий мир). Водночас у цих культурах ідея миру тісно пов'язана з концептами демократії, розвитку, рівності та свободи, що дозволяє розглядати мир як результат взаємодії політичних, економічних та соціальних сил [5, с. 45]. Таким чином, у багатьох англійськомовних країнах мир часто постає в якості досягнення певного політичного порядку, який забезпечує стабільність і процвітання.

У східних культурах, таких як китайська чи японська, концепт «МИР» має інші відтінки значень. Наприклад, у китайській традиції, пов'язані з поняттям «МИР», асоціюються з гармонією та балансом, що відповідає філософії дао. В цих культурах мир часто визначається не тільки як політичний чи військовий стан, а й як внутрішній, духовний стан людини, здатної до гармонійного існування в навколишньому світі. Відтак, концепт «МИР» у таких культурах є не лише соціально-політичним феноменом, а й моральним і етичним, що відображає взаємодію людини з природою та суспільством [8, с. 98].

Дослідження концепту «МИР» у контексті світової лінгвокультури також вказує на різноманітність його семантичних шарів залежно від культурних особливостей. Відзначено, що в ряді країн, зокрема в арабських, концепт «МИР» часто співвідноситься з поняттям «САЛЯМ», що позначає не лише відсутність війни, але й благословення, спокій і душевний спокій.

У контексті розвитку світового співтовариства та глобалізації концепт «МИР» набуває нових значень, які включають ідеї мирного співіснування в умовах культурної та релігійної різноманітності. У таких культурних контекстах мир більше пов'язаний з поняттями терпимості, взаємоповаги та мирного співіснування різних етносів та націй. Водночас в умовах глобальних викликів, таких як тероризм, екологічні катастрофи та соціальна нерівність, концепт «МИР» може розглядатися не тільки як відсутність війни, але і як прагнення до відновлення соціальної справедливості, що підкреслюється в міжнародних дискусіях щодо прав людини та сталого розвитку [6, с. 154].

Вивчення концепту «МИР» у різних культурах показує, що слова й вирази, пов'язані з ним, змінюються. Зокрема, концепт «МИР» в англійськомовних країнах часто пов'язаний із політичною стійкістю, безпекою та миротворчими місіями, в той час як у багатьох азійських культурах мир більше асоціюється з внутрішньою гармонією та емоційним балансом [9, с. 123]. Це відображає не тільки мовні, а й культурні відмінності, які мають значний вплив на формування глобального уявлення про мир.

Таким чином, концепт «МИР» у світовій лінгвокультурі є надзвичайно багатогранним і багатозначним. Його інтерпретація залежить від культурних, соціальних, політичних і історичних контекстів, у яких він використовується. Це дозволяє говорити про концепт «МИР» як про елемент не лише лінгвістичного, а й культурного коду, що відображає колективні уявлення та настанови різних народів щодо співіснування, гармонії та взаємної поваги.

У світовій лінгвокультурі концепт «МИР» також перебуває у тісному зв'язку з історичними процесами та соціально-політичними умовами, що змінюються з часом. Наприклад, після закінчення Другої світової війни та створення Організації Об'єднаних Націй концепт мирного співіснування набув нового змісту, що включало зусилля міжнародного співтовариства на рівні миротворчих місій, дипломатичних переговорів та економічної

допомоги. Ідея «світового миру» стала важливою частиною міжнародної політики і надалі розвивалася у напрямку забезпечення стабільності через глобальні економічні зв'язки, міжурядові організації та багатосторонні угоди. У цьому контексті концепт «МИР» часто пов'язується з поняттями безпеки, співпраці, економічного розвитку та технологічного прогресу [10, с. 78].

У західних країнах, зокрема у США, концепт «МИР» традиційно асоціюється з відсутністю війни, політичною стабільністю і демократичними інститутами. Важливою складовою цього концепту є ідея миру через силу, що проявляється в ролі Сполучених Штатів як глобального миротворця. Зокрема, такі терміни як *«peacekeeping»* (миротворчість), *«peace negotiations»* (мирні переговори) та *«global peace»* (глобальний мир) відіграють важливу роль у формуванні уявлення про мир як результат активного дипломатичного та військового втручання. Ідея миру у цих контекстах часто набуває політичного забарвлення, де мир є не тільки відсутністю збройного конфлікту, але й гарантією стабільності для підтримки глобального порядку [4, с. 112]. У східних культурах, зокрема в Японії та Китаї, концепт «МИР» також має свої особливості. Японія, після закінчення Другої світової війни, сприймає концепт миру через призму пацифізму, що втілюється в її Конституції, яка категорично забороняє війну як засіб національної політики. Мир у японському контексті не є лише політичним, але й моральним та соціальним феноменом, що відображається в концепціях *«wa»* (гармонія) та *«kizuna»* (зв'язки, відносини) [8, с. 102]. Концепт миру тут надається більше соціальному і духовному значенню, де важливі стосунки між людьми та здатність зберігати спокій в умовах внутрішніх і зовнішніх викликів.

У Китаї «МИР» пов'язують із «ДАО» — шляхом і «ТЯНЬ» — небом. Він означає не тільки спокій назовні чи відсутність конфліктів. Це ще й внутрішній порядок, гармонія думок і почуттів. Так вони розуміють справжній мир. Під час глобальних криз, як, наприклад, на міжнародній арені, Китай акцентує увагу на принципах мирного співіснування та стратегічного партнерства, пропонуючи мир як результат мирного розвитку

та взаємоповаги між націями. У китайському контексті мир є ідеалом, до якого треба прагнути через співпрацю, не насилля та поважання суверенітету інших країн [7, с. 123].

У арабських країнах концепт «МИР» зазвичай пов'язаний з терміном «салям», що в арабській мові означає не тільки відсутність війни, але й загальний стан благополуччя, благословення та спокою. Цей концепт значною мірою пов'язаний з релігійними та етичними аспектами ісламу, де мир розглядається як природний стан людського суспільства, що прагне до гармонії з Божим порядком. В арабських країнах концепт «МИР» асоціюється з моральними і духовними цінностями, такими як справедливість, милосердя і благочестя. У цих країнах важливою є ідея не лише мирного співіснування, але й активної допомоги у відновленні миру, де країни виступають миротворцями не тільки у своїй внутрішній політиці, але й на міжнародному рівні [6, с. 85].

У контексті глобалізації концепт «МИР» набуває ще більшого значення. В умовах постійних змін у міжнародних відносинах, де геополітичні конфлікти, економічні кризи та екологічні виклики створюють нові загрози, концепт миру стає символом глобальної стабільності і розвитку. У світовій політиці мир часто розглядається через призму міжнародних угод, таких як Паризька кліматична угода або угоди щодо ядерного роззброєння, де країни світу намагаються зберегти мир через співпрацю у вирішенні глобальних проблем. Так, концепт миру в умовах глобалізації стає не тільки відсутністю війни, але й активним процесом взаємодії між націями для подолання спільних викликів [10, с. 151].

Таким чином, концепт «МИР» у світовій лінгвокультурі є надзвичайно різноманітним і багатозначним. Він змінюється залежно від культурних, соціальних і політичних умов і відображає колективні уявлення та цінності різних народів. У сучасному світі концепт «МИР» займає ключове місце в міжнародних відносинах, відіграючи важливу роль у формуванні світогляду людей і у визначенні напрямків розвитку світової спільноти.

1.3. Специфіка мовної репрезентації концепту «МИР» в англійськомовній картині світу

Специфіка мовної репрезентації концепту «МИР» в англійськомовній картині світу має свої особливості, пов'язані з культурними, історичними та політичними чинниками, що впливають на спосіб сприйняття миру в англійськомовних країнах. Однією з ключових рис є те, що в англійськомовних культурах концепт «МИР» здебільшого асоціюється з відсутністю війни та збереженням соціальної стабільності, але також містить складніші аспекти, що охоплюють економічну, політичну і моральну гармонію.

Перш за все, у мовній репрезентації концепту «МИР» в англійськомовній картині світу важливим є термін «*peace*», який має широкий спектр значень і застосувань. Власне поняття «*peace*» в англійській мові включає в себе не тільки відсутність війни, але й концептуалізує ідею внутрішнього спокою, балансу і злагоди на особистісному, суспільному та міжнародному рівнях. Наприклад, вираз «*world peace*» (світовий мир) часто використовується в міжнародних угодах та дипломатичних контекстах, що відображає прагнення до глобальної стабільності через співпрацю різних країн та народів [15, с. 94].

З точки зору соціальної репрезентації, англійськомовне поняття «*peace*» має сильну політичну конотацію, що зумовлено історичними умовами, в яких розвивалася англійськомовна культура. В періоди глобальних військових конфліктів, таких як Друга світова війна та Холодна війна, концепт «МИ» і «ми» в контексті миру активно використовувався для підтримки національної єдності та міжнародних зусиль із забезпечення стабільності. Мовна репрезентація концепту «*peace*» в англійській мові часто пов'язана з конкретними політичними або міжнародними контекстами, що також відображаються в новинних повідомленнях, документальних матеріалах та дипломатичних дискусіях.

Окрім цього, концепт «МИР» в англійській мові має особливості в залежності від контексту, в якому він використовується. У країнах, де говорять англійською, цінують не лише тишу без війни. Вони дбають і про гроші, і про стабільну владу. Тому там часто вживають слова на кшталт «*economic peace*» чи «*political peace*». Ці вирази допомагають описати, як тримається порядок у суспільстві. Ось чому концепт миру може включати аспекти рівності та прав людини, зокрема в американському контексті, де мир асоціюється з можливістю досягти справедливості та соціальної рівності.

Слово «*peace*» у текстах про конфлікти найчастіше означає переговори й дипломатію. Вираз «*the peace process*» — це не тільки підпис угоди. Це довга робота: розмови, домовленості, відбудова міст, зміни у владі, повернення нормального життя. Мир тут бачать як результат співпраці й поступок між колишніми ворогами [9, с. 138].

В англійськомовних медіа концепт «*peace*» часто показують через вирази на кшталт «*peace agreement*» чи «*peaceful resolution*». Вони підкреслюють, що мир досягається через переговори, дипломатію та дотримання законів. У таких текстах йдеться не лише про припинення вогню. Мир розглядають ширше — як довгий процес, що включає відновлення суспільства, розвиток економіки та створення умов для стабільного майбутнього [20, с. 92].

Концепт «*peace*» в англійській картині світу пов'язують не лише з відсутністю війни, а й з активними діями для підтримки злагоди. Один із поширених виразів — «*peacebuilding*». Ним описують цілий набір кроків: відновлення після конфлікту, створення надійних інститутів, розвиток правової системи, захист прав людини. Така ідея стала особливо важливою після воєн, коли потрібно не просто зупинити стрілянину, а й повернути стабільність, довіру та можливість для людей жити разом. У медіа цей термін часто вживають, коли йдеться про країни, що виходять із війни чи внутрішнього протистояння, і там завжди йдеться про інтеграцію суспільства, гуманітарну підтримку та економічне відновлення.

У англійській мові концепт «МИР» подається не тільки через політику чи військову сферу. Для його вираження часто беруть метафори, які відкривають ширший зміст. Наприклад, вислови «*world peace*» чи «*lasting peace*» означають не просто стан між країнами. Вони передають ідеї про глибші гуманістичні цінності. Це прагнення до миру видно не лише на політичному рівні, а й у стосунках між людьми, у культурі, у щоденному житті. Тому концепт «МИР» у такій картині світу охоплює ще й думку про взаєморозуміння, терпимість та гармонію між різними народами й культурами [16, с. 47].

В англійському мовленні концепт «МИР» зазвичай не зводиться лише до «відсутності війни». Його подають як процес, що потребує конкретних дій. Це видно у виразах «*to promote peace*» («сприяти миру») чи «*to maintain peace*» («підтримувати мир»). Вони підкреслюють: мир не виникає сам по собі, його треба постійно підтримувати й розвивати. У дипломатичних текстах це особливо помітно — там мир постає як спільне досягнення різних країн, організацій і міжнародних інституцій, зокрема ООН. Міжнародні організації, як правило, використовують цей концепт, щоб акцентувати увагу на необхідності багатостороннього діалогу та співпраці в умовах глобалізації [11, с. 133].

В англійській мові концепт «МИР» живе не лише у політичних гаслах чи дипломатичних угодах. Він може означати щось зовсім інше — тишу всередині людини. Вираз «*inner peace*» («внутрішній мир») говорить про здатність зберігати спокій, коли довкола шум і хаос. Тут мир постає як особисте відчуття, наче внутрішня опора, що тримає людину на рівновазі. Такий вимір показує: мир починається не з урядів і договорів, а з кожного окремого життя. Відповідно, важливість цього аспекту можна побачити і в сучасних соціальних дискурсах, що обговорюють мир як частину більш загального контексту соціальної і психологічної стабільності. Внутрішній мир стає також важливим складником глобального миру, адже саме від нього

залежить здатність індивідів брати участь у мирних процесах і вносити свій вклад у загальний розвиток суспільства [23, с. 101].

Також важливим аспектом є роль концепту «МИР» в англійськомовних медіа. У новинних повідомленнях, присвячених міжнародним конфліктам та дипломатії, мир часто представлений як досягнення, яке потребує великої кількості компромісів та переговорів. Вирази типу «*peace negotiations*» (мирні переговори) або «*peace accord*» (мирна угода) служать для позначення процесів, через які країни або регіони намагаються знайти рішення конфліктів через мирний шлях. Це відображає поглиблене розуміння миру як динамічного і мінливого процесу, що вимагає постійної уваги та зусиль на всіх рівнях – від міжнародної політики до особистісних стосунків [19, с. 77].

Таким чином, концепт «МИР» в англійськомовній картині світу є багатограним і гнучким поняттям, яке поєднує в собі як конкретні політичні і дипломатичні аспекти, так і культурні, соціальні та психологічні уявлення про спокій, гармонію і злагоду. Його мовна репрезентація активно змінюється в залежності від контексту, у якому він вживається, що відображає складну природу цього концепту в глобалізованому світі.

РОЗДІЛ 2

ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ КОНЦЕПТУ «МИР» У СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ ЗМІ

2.1. Особливості новинного дискурсу як середовища концептуалізації «МИР»

Новинний дискурс є важливим компонентом, через який відбувається концептуалізація таких понять, як «МИР». В сучасних медіа, що активно висвітлюють як локальні, так і глобальні події, поняття миру набуває особливої ваги. З одного боку, новини показують світову політику, де країни намагаються домовитися й зупинити війни. З іншого — мир подають як головну частину внутрішньої політики кожної держави. Тому новини стають місцем, де створюються різні образи миру, що залежать від теперішніх соціальних, політичних і культурних подій.

У повідомленнях слово «МИР» найчастіше з'являється тоді, коли йдеться про війни й конфлікти: переговори, припинення боїв чи підписання угод. Проте мир у новинному дискурсі не обмежується лише такими конкретними ситуаціями. Він може бути представленим як загальний ідеал, до якого прагнуть усі країни і народи, або як тимчасова стабільність у постконфліктних регіонах. Наприклад, в новинах, що висвітлюють процеси відновлення мирного життя після війни, часто вживаються терміни типу «*peacebuilding*», що передбачає тривалий процес реконструкції і стабілізації в суспільстві [12, с. 102].

Особливість новинного дискурсу полягає в тому, що концепт «МИР» у ньому часто має політичне забарвлення. Мир, як правило, ототожнюється з певними міжнародними зусиллями, переговорними процесами, дипломатичними ініціативами і навіть з участю міжнародних організацій, таких як Організація Об'єднаних Націй. В таких новинних повідомленнях

мир постає не тільки як результат політичних рішень, але й як процес, що потребує великих зусиль для створення умов для його досягнення. Наприклад, повідомлення, що висвітлюють процеси укладання мирних угод, часто містять згадки про «*international peace negotiations*» (міжнародні мирні переговори) або «*ceasefire agreements*» (угоди про припинення вогню), що підкреслює важливість дипломатії і міжнародного співробітництва для досягнення миру [15, с. 128].

Міжнародні організації, як-от Червоний Хрест або ООН, часто з'являються в новинах як символи допомоги в умовах післявоєнного відновлення. В цьому контексті мир можна трактувати не тільки як політичне явище, а й як соціальне, економічне та культурне відновлення. Такі терміни, як «*post-conflict recovery*» (відновлення після конфлікту), «*reconstruction efforts*» (зусилля з відновлення) або «*humanitarian aid*» (гуманітарна допомога), відображають багатовимірність концепту миру в новинному дискурсі [18, с. 95].

Дискурсивні стратегії в новинному тексті активно використовують концепт «МИР», щоб не лише інформувати, але й формувати в аудиторії певне уявлення про процеси, що відбуваються в світі. Вони часто змінюють контекст цього поняття залежно від того, як подається інформація: як національні, так і міжнародні конфлікти, їх вирішення, або навіть перспективи миру у важливих для глобальної стабільності регіонах [21, с. 54].

Таким чином, новинний дискурс стає важливим інструментом, через який концепт «МИР» отримує своє уявлення в контексті сучасних геополітичних процесів. Медіа не лише відображають реальність, але й активно сприяють формуванню суспільних уявлень, пропонуючи нові перспективи щодо мирного співіснування, стабільності та взаєморозуміння між народами.

У новинах багато говорять про мирні переговори. Найчастіше їх подають як зустрічі під керівництвом ООН, ЄС чи інших міжнародних

об'єднань. Такий підхід дозволяє не лише підкреслити важливість співпраці між державами, але й продемонструвати значення миротворчих зусиль для підтримання стабільності на глобальному рівні. В таких повідомленнях мир часто розглядається як результат дипломатичних зусиль, досягти якого можна лише за допомогою переговорів, компромісів та обміну взаємними поступками. Це, в свою чергу, підкреслює ідею мирного врегулювання конфліктів через розуміння, переговори та глобальну взаємодію [14, с. 116].

Важливою складовою новинного дискурсу є також освітлення процесів післявоєнної відбудови та мирного відновлення, яке у багатьох випадках стає центральним аспектом концепту «МИР». В новинах часто можна побачити терміни, що позначають соціально-економічну реабілітацію регіонів, які постраждали від конфліктів, такі як «післяконфліктне відновлення» або «відновлення інфраструктури». Важливо зазначити, що в таких контекстах мир починає набувати не лише політичного, але й соціального значення, втілюючи ідеї стабільності, економічної безпеки, зростання добробуту населення. В цих повідомленнях мир перестає бути лише абстрактним ідеалом і стає чітко вираженою ціллю, до якої повинні прагнути уряди та міжнародні організації [19, с. 205].

Концепт «МИР» також активно репрезентується через дискурсивні стратегії, що стосуються гуманітарних аспектів відновлення після конфліктів. У повідомленнях ЗМІ часто згадують гуманітарні організації — Червоний Хрест, ООН. Вони подають допомогу тим, кого зачепила війна. Через це концепт «МИР» постає ще й як про людей, про їхнє виживання й підтримку. В таких текстах мир сприймається як не лише політичне, але й соціальне явище, яке вимагає інтеграції та відновлення суспільства після трагедій і руйнувань. Таким чином, новини часто подають мир не лише як результат політичного процесу, а й як стабільність, яку можна досягти через активну гуманітарну допомогу, підтримку людей та економічну реабілітацію [13, с. 193].

У новинному мовленні мир часто показують через метафори. Його порівнюють із гармонією, єдністю, злагодою. Так створюють образ спокійного світу. Коли йдеться про мирні домовленості чи перемир'я, з'являються вирази на кшталт «будують мости», «відновлюють зв'язки», чи «налагоджують діалог». Такі метафори не тільки відображають ідею миру, а й сприяють формуванню в аудиторії образу світу, який прагне до об'єднання та співпраці [11, с. 78].

У новинах мир показують не тільки фактами. Там ще й слова та образи працюють так, щоб у свідомості людей з'являлась потрібна ідея. Концепт «МИР» в таких повідомленнях стає не лише політичним, але й соціальним, економічним і гуманітарним феноменом, відображаючи широкий спектр аспектів миру як національного та глобального явища.

2.2. Лексико-семантичні засоби вираження концепту «МИР» в англійськомовних новинних повідомленнях

Коли у новинах говорять про мир, то це не просто слово. Журналісти намагаються передати й сам зміст, і емоції, які стоять за цим поняттям. Для цього вони користуються різними словами: іменниками, дієсловами, прикметниками, сталими виразами та метафорами. Усе це разом створює образ миру — як спокою після війни, як політичної угоди чи навіть як гуманітарної надії.

У текстах часто з'являються такі іменники, як «*peace*», «*harmony*», «*stability*», «*security*». Вони говорять про стан рівноваги, безпеки й тиші. Наприклад, коли пишуть про «*regional stability*», то мають на увазі крихку рівновагу в певному регіоні. А вираз «*global security*» нагадує, що мир — це не лише справа однієї країни, а всього світу.

Дієслова тут показують рух і дії. Найчастіше зустрічаються «*negotiate*», «*establish*», «*achieve*», «*promote*». Це про те, як люди чи країни домовляються й намагаються дійти згоди. У новинах легко натрапити на речення «*the*

leaders negotiated a peace agreement» — і одразу видно, що мир тут подається як результат розмов і домовленостей. Інші дієслова — «*restore*», «*build*», «*rebuild*» — більше нагадують про післявоєнне життя, про відбудову того, що зруйновано.

Прикметники допомагають пояснити, яким повинен бути мир. Слова «*lasting*», «*sustainable*», «*permanent*», «*peaceful*» роблять картину більш конкретною. Коли в новинах кажуть «*lasting peace*», це не просто короткий перепочинок, а мир, який має тривати роками. Прикметник «*peaceful*» часто з'являється у висловах на кшталт «*peaceful coexistence*» і говорить про стосунки без конфліктів.

Сталі вирази типу «*make peace*», «*keep the peace*», «*call for peace*», «*hold the peace*» теж часто вживаються. Вони нагадують про активні дії, які потрібно робити, щоб мир не залишався лише мрією. Такі фрази легко впізнаються, бо вони давно закріпилися у культурі й мові.

Метафори роблять текст більш образним. У новинах можна прочитати «*building bridges*», «*a road to peace*», «*laying the groundwork for peace*». Тут мир уявляють як будівництво: треба прокладати шляхи, ставити опори, зводити мости. Це підкреслює, що мир — складний процес, у якому потрібна праця і час.

Часто з'являються й офіційні терміни: «*UN peacekeepers*», «*international community*», «*humanitarian aid*». Вони показують, що мир — це ще й робота великих міжнародних структур. Такі слова одразу створюють відчуття серйозності й політичної ваги.

У новинах є стандартні вирази, які стали звичними: «*peace talks*», «*peace process*», «*peace agreement*». Вони звучать майже як технічні терміни, бо позначають конкретні етапи чи дії — переговори, домовленості, угоди.

Окрему роль відіграють слова «*ceasefire*», «*truce*», «*negotiation*». Вони стосуються тимчасових рішень: припинення вогню, перемир'я чи переговорів. Такі слова несуть у собі надію на перший крок до справжнього миру.

Часто можна зустріти терміни «*peacekeeping*», «*peacebuilding*», «*peace enforcement*». Вони описують міжнародні місії, зазвичай під егідою ООН, які займаються підтримкою миру там, де йде війна. Тут наголос робиться на спільній роботі різних країн.

Щоб підкреслити контраст, у новинах поряд із поняттями миру часто з'являються протилежні слова: «*war-torn*», «*conflict zone*», «*violence*», «*destruction*», «*chaos*». Такий прийом одразу нагадує, наскільки крихким є мир і якою дорогою буває його відсутність.

Метафоричні вирази на кшталт «*building peace*», «*peace as a bridge*», «*peaceful future*», «*restoring peace*» створюють образ світу, в якому люди не тільки закінчили війну, а й почали нову сторінку — співпрацю, розвиток, життя без страху.

Таким чином, лексико-семантичні засоби вираження концепту «МИР» у новинному дискурсі служать потужним інструментом для формування в суспільстві чіткої, організованої та емоційно забарвленої картини миру. Вони не лише сприяють розумінню актуальних міжнародних процесів, але й виконують функцію активізації публічного дискурсу щодо важливості миротворчих ініціатив, політичних рішень та зусиль міжнародної спільноти щодо стабільності в регіонах, що постраждали від конфліктів [19, с. 132].

У новинах часто пояснюють, що мир досягається завдяки дипломатії. Тому з'являються вирази «*diplomatic efforts*», «*peace negotiations*», «*compromise solutions*». Вони показують: без діалогу й поступок ніяк. Мир не виникає сам собою, його треба домовлятися. Коли журналісти пишуть «*peace envoy*» або «*mediator*», мають на увазі посередників. Це можуть бути окремі люди чи міжнародні організації, які допомагають знайти спільне рішення. Така роль підкреслює: миротворчість стосується не лише воюючих сторін, а й тих, хто готовий втрутитися і підтримати процес.

У текстах часто наголошують і на колективних зусиллях. Тут з'являються вирази «*international cooperation*», «*global efforts*», «*world peace*». Вони створюють картину спільної відповідальності. Мир не належить одній

державі, це загальне благо. У цьому контексті часто згадують ООН чи НАТО, які організовують миротворчі місії. Читач отримує думку, що весь світ мусить дбати про стабільність.

Щоб показати, що мир нестійкий, журналісти вводять антоніми. «*Armed conflict*» або «*civil war*» відразу окреслюють відсутність миру. Є й інші слова: «*escalating violence*», «*warzone*», «*hostilities*». Вони підкреслюють загострення насильства. Усе це формує відчуття, що мир крихкий і його легко втратити, якщо не підтримувати.

Коли мова йде про угоди, часто зустрічаються «*peace deal*», «*peace accord*», «*peace agreement*». Ці вирази роблять акцент на офіційності домовленостей. Наприклад, угоду між Ізраїлем та Єгиптом у 1979 році назвали «*historic peace agreement*». Це слово «*historic*» додає емоційності і показує значущість події для всього регіону.

У новинах також люблять різко протиставляти. Вирази «*peaceful resolution*» і «*violent conflict*» подаються поруч. Це ставить перед читачем вибір: або домовленості, або війна. Прийом простий, але він працює, бо робить контраст очевидним.

Загалом слова, пов'язані з миром, у новинах виконують більше, ніж інформаційну функцію. Вони формують уявлення про мир як про роботу, що вимагає дипломатії, посередництва і співпраці. Так формується думка, що мир не є даністю. Його треба зберігати і будувати знову.

2.3. Дискурсивні та прагматичні особливості репрезентації «МИР» в медіа-текстах

У медіа концепт «МИР» розкривається не лише як ідеал чи абстракція. Через тексти формується певне бачення: що таке мир, як його можна досягти і яким чином зберегти. Саме завдяки мовним і дискурсивним засобам суспільство отримує орієнтири щодо власного ставлення до миру в ширшому, глобальному вимірі. Новинні тексти, як основне джерело

інформації для аудиторії, активно використовують різноманітні дискурсивні стратегії для представлення концепту «МИР».

Перший момент, на який звертають увагу медіа, це саме те, як вони говорять про мир. Тут важливі конкретні слова. У новинних текстах часто трапляються дієслова «*to reach*», «*to achieve*», «*to negotiate*». Вони показують, що мир треба здобувати, він не з'являється сам по собі. У повідомленнях йдеться переважно про переговори, угоди, домовленості. Іноді зустрічаються сталі вирази, наприклад «*peace talks*» чи «*peace deal*». Вони створюють враження, що мир — це результат певних дій, а не абстрактна ідея. Так формується уявлення, що його можна досягти, але лише спільними кроками.

Далі варто згадати про образ миротворчих операцій. Тут ключовим є вираз «*peacekeeping mission*». Він часто звучить у контексті діяльності ООН. Миротворців описують як людей, які приходять у зону конфлікту, щоб привезти стабільність. У таких матеріалах йдеться не тільки про факти, а й про емоції. Миротворці постають як символ надії, і в цьому полягає сила такого дискурсу.

Медіа нерідко вдаються до метафор. Наприклад, «*building peace*» чи «*peace building*». Тут мир постає як будівництво, яке вимагає часу й сил. Подібні вирази допомагають показати його як процес, що триває довго і не зводиться до одного моменту. У новинах це часто пов'язують з відбудовою після війни або відновленням суспільства («*post-conflict peacebuilding*»).

Інший прийом — це протиставлення миру насильству. Ми бачимо вирази «*armed conflict*», «*military intervention*», «*escalating violence*». Вони малюють картину загрози. І на цьому тлі мир виглядає ще важливішим і вразливішим.

У текстах також трапляються емоційні вислови. Наприклад, «*tragic loss of peace*» або «*devastation caused by war*». Вони не тільки передають інформацію, а й викликають співчуття. Читач відчуває, що мир — це не просто тиша без війни, а щось більше, моральна і соціальна основа.

Нарешті, часто наводять історичні приклади. Підписання договорів, мирні переговори в минулому. Такі згадки підкреслюють: мир можливий. Це додає ваги сучасним спробам домовитися.

Отже, у медіа можна побачити різні стратегії. Є дієслова, метафори, приклади, емоційні образи. Усі вони працюють разом і створюють уявлення про мир як про складний і тривалий процес. Це не тільки ідея, а й практика, яка потребує постійних зусиль і співпраці [17, с. 305].

Дискурсивні стратегії, що застосовуються в медіа для репрезентації концепту «МИР», також активно використовують різноманітні форми персоніфікації. Це дозволяє створювати більш емоційно заряджені та доступні для розуміння образи. Наприклад, у медіа мир часто порівнюють із чимось дуже цінним. Його називають «найціннішим даром», «дорогоцінним скарбом». Іноді — «стабільністю». Такі вирази підкреслюють, що мир має особливе значення для людей і для всього суспільства. В такому випадку концепт «МИР» виступає не тільки як абстрактне явище, а й як конкретна мета, яку варто прагнути досягти. Приведені метафори активно використовуються для передачі цінності миру у мовному дискурсі, підкреслюючи його роль у глобальному контексті, як важливу умову розвитку не тільки окремих країн, а й усього світу [12, с. 54].

У сучасних медіа часто говорять про мир не просто як про стан, а як про процес. Коли звучать слова типу «*restoring peace*» чи «*peace negotiations*», вони не тільки інформують, а й задають спосіб бачення подій. Мир тут постає як щось, що потрібно виборювати, відновлювати, домовлятися. Це не даність, а результат складної гри політики, де є компроміси, поступки, довгі розмови за столом переговорів. Такі вислови показують, що мир — багатoshаровий і непростий процес, який вимагає зусиль від усіх сторін. Тому медіа не просто фіксують факт миротворчих дій, а й створюють поле смислів, у якому мир сприймається як стратегічна перемога, важлива для всього світу [24, с. 69].

Водночас, прагматичні стратегії в новинних повідомленнях іноді виявляються у використанні запитань, які виражають сумніви або надають певну невизначеність щодо стабільності миру. Наприклад, запитання типу «*Can peace be achieved in this region?*» або «*What are the chances for a lasting peace?*» можуть мати за мету не тільки інформувати, але й заохочувати аудиторію до роздумів, підвищуючи рівень залученості в процеси миротворчості. Такий підхід сприяє створенню глибшого розуміння ситуації і активізує обговорення того, якими можуть бути механізми досягнення миру в конкретних умовах [17, с. 199].

Не менш важливими є конструкції, що акцентують увагу на глобальній взаємозалежності, часто зображаючи мир як процес, що вимагає глобальних зусиль. Термінологія на кшталт «*global peace efforts*», «*international peace initiatives*» чи «*multilateral peace talks*» підкреслює необхідність співпраці між державами, міжнародними організаціями та громадянським суспільством для досягнення стабільного миру. Медіа в такому випадку не тільки інформують, але й навчають свою аудиторію важливості міжнародного діалогу і колективних дій у збереженні миру на планеті [32, с. 87].

Загалом, дискурсивні особливості репрезентації концепту «МІР» у новинних матеріалах полягають у багатогранності його відображення через метафори, емоційні вирази, запитання, персоніфікації та соціально-політичні акценти, які дозволяють створити конкретні уявлення про мир у свідомості аудиторії. Мовні засоби, що застосовуються для репрезентації концепту миру, формують уявлення про нього як про складний, активний та стратегічний процес, а не лише як про відсутність насильства. Мир постає у вигляді результату цілеспрямованих дій, які потребують системної підтримки на локальному, національному та глобальному рівнях. У цьому аспекті медіа виконують не тільки інформативну, але й соціально-регулятивну функцію, впливаючи на формування громадської думки та підтримку миротворчих ініціатив у сучасному суспільстві.

У межах прагматичних характеристик репрезентації концепту «МИР» особливе значення має використання контекстуальних стратегій, зорієнтованих на висвітлення міжнародних відносин і глобальних викликів. У публікаціях новинного дискурсу широко застосовуються такі терміни, як «*peace talks*», «*multilateral negotiations*», «*ceasefire agreement*», «*diplomatic efforts*». Їхнє функціонування спрямоване на акцентування ролі дипломатії та конкретних практичних кроків у забезпеченні миру. Такі лексеми використовуються переважно в контекстах політичних криз, внутрішніх конфліктів та післявоєнних ситуацій, підкреслюючи, що мир є результатом структурованих і тривалих зусиль держав, міжнародних інституцій чи окремих акторів, а не випадковою або миттєвою подією [35, с. 150].

Характерною рисою є також використання заперечних конструкцій та висловів сумніву, що сприяють критичному осмисленню стану миру. Фрази на зразок «*peace remains elusive*», «*no sign of lasting peace*», «*peace is still a distant goal*» виконують функцію маркерів проблемності миротворчого процесу, наголошуючи на його суперечливому характері та залежності від політичних і соціальних чинників [22, с. 131].

Окремої уваги заслуговує інтенсивне використання негативно маркованої лексики, яка актуалізує уявлення про наслідки відсутності миру та їхній вплив на глобальну стабільність. Вирази «*ongoing violence*», «*war-torn regions*», «*destruction caused by conflict*» не лише позначають деструктивні явища, а й виконують функцію заклику до дії, створюючи у реципієнта відчуття нагальної необхідності миротворчих зусиль. Таким чином, медіа не обмежуються констатацією фактів, а формують комунікативний простір, у межах якого суспільство отримує можливість усвідомити важливість запобігання війнам і конфліктам у майбутньому [15, с. 104].

Ще однією важливою стратегією є вираження миротворчого процесу через запрошення до співпраці різних держав та громадських організацій. Такий тип конструкцій, як «*global coalition for peace*», «*international support*

for peace agreements», дає змогу сприймати мир як колективний результат взаємодії численних акторів. Це також акцентує на важливості співпраці для досягнення стабільності та злагоди на глобальному рівні, показуючи, що мир — це не лише питання державної політики, але й співпраця між різними суб'єктами національних і міжнародних рівнів [38, с. 79].

Усі ці стратегії не є випадковими, адже вони відіграють ключову роль у формуванні в аудиторії розуміння концепту «МИР». Сучасні медіа активно маніпулюють мовними засобами для створення відповідної емоційної і когнітивної реакції на матеріали, що стосуються миру. Крім того, такі дискурсивні стратегії мають значний вплив на сприйняття міжнародних конфліктів, ролі міжнародних організацій та важливості миротворчих процесів. Тому медіа, використовуючи різні лексико-семантичні та прагматичні засоби, не лише передають факти, але й активно формують громадську думку, сприяючи створенню особливої миротворчої наративи у свідомості людей.

РОЗДІЛ 3.

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ АСПЕКТИ ВІДТВОРЕННЯ КОНЦЕПТУ «МИР» У МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

3.1. Основні труднощі перекладу концептуальних одиниць

Переклад концепту «МИР» у міжкультурній комунікації є складним завданням, оскільки він вимагає не лише точного перенесення лексичних одиниць, але й врахування культурних, соціальних та історичних контекстів, що можуть значно відрізнятися в різних мовах та культурах. У цьому контексті однією з основних труднощів є проблема відсутності прямого еквівалента для концепту «МИР» у деяких мовах, що ставить перекладача перед необхідністю вибору найбільш адекватного засобу для передачі значення концепту [12, с. 112]. Це пов'язано з тим, що в кожній культурі поняття миру може бути представлене через різні концептуальні одиниці, що вимагають адаптації до мовних і культурних особливостей.

Однією з основних проблем перекладу є те, що різні мови мають різні засоби для вираження концепту миру, і це може включати як лексичні, так і граматичні варіанти. Іноді слова, якими передають концепт «МИР», відрізняються не тільки формою, а й особливим значенням, що залежить від контексту. Наприклад, англійське слово «*peace*» часто вживається у широкому сенсі для позначення як внутрішнього спокою, так і відсутності воєн, тоді як у деяких інших мовах, таких як арабська чи китайська, концепт миру може бути більше пов'язаний з духовною гармонією або досягненням балансу в житті. Це викликає труднощі при передачі точного значення концепту в перекладі, адже для передачі цих різних відтінків сенсу можуть використовуватися різні лексичні одиниці [6, с. 45].

Іншою важливою проблемою є культурна відмінність у розумінні самого концепту «МИР». У західних культурах, зокрема в англійськомовних країнах, мир часто асоціюється з відсутністю війни, тоді як в інших

культурах мир може включати в себе більшу кількість аспектів, таких як соціальна справедливість, економічне процвітання або особистий внутрішній спокій. Таким чином, перекладач повинен враховувати культурні уявлення про мир, що можуть істотно відрізнятися, і при необхідності коригувати переклад відповідно до цих відмінностей. Це стосується не лише лексичних виборів, але й прагматичних стратегій, які можуть бути застосовані в залежності від культурних уподобань аудиторії [21, с. 78].

Певні труднощі можуть обумовити семантичні зрушення в процесі перекладу. Слово «*peace*» в англійській мові може вживатися в різних контекстах, включаючи релігійні, політичні та соціальні, і в кожному з цих випадків слово може нести певні відтінки значення, які важко передати одним словом в іншій мові. У перекладі концепту важливо враховувати, як саме використовується це слово у тексті, оскільки, наприклад, «*peace*» може означати не тільки відсутність конфлікту, але й вказувати на внутрішній спокій, гармонію або навіть позитивні емоції, пов'язані з миром. Тому вибір адекватного перекладу потребує глибокого аналізу контексту і врахування, що інші мови можуть не мати прямого еквівалента для таких нюансів [8, с. 52].

Ще одна складність у перекладі — це фразеологізми, ідіоми й метафори, пов'язані з поняттям «МИР». Наприклад, вирази *to keep the peace* чи *to make peace* мають культурну специфіку й вимагають не просто підбору слів, а й пристосування до іншої мови. У різних культурах такі вислови можуть мати свої варіанти, що робить переклад ще більш непростим. Для забезпечення точності та адекватності перекладу перекладачеві часто доводиться використовувати трансформації, такі як описові або функціональні еквіваленти, аби зберегти основне значення концепту, але при цьому врахувати особливості мови і культури [13, с. 109].

Таким чином, труднощі перекладу концепту «МИР» з англійської мови на українську або будь-яку іншу мову є результатом складної взаємодії лексичних, семантичних, культурних і прагматичних аспектів, які

потребують глибокого аналізу контексту і культури, щоб забезпечити точність і адекватність передавання значення концепту в міжкультурній комунікації.

Ще однією важливою проблемою перекладу концепту «МИР» є стилістичні та жанрові особливості тексту, в якому він використовується. Наприклад, у політичному дискурсі слово «*peace*» може мати не лише буквальне значення, але й бути частиною дипломатичних формулювань, що використовуються для досягнення певного ефекту. Вирази на кшталт «*lasting peace*» або «*peace process*» можуть мати різні конотації залежно від контексту, адже в міжнародних переговорах мир часто сприймається не як статичний стан, а як динамічний процес, що включає низку заходів, домовленостей та компромісів [17, с. 142]. Перекладач має зважати на ці нюанси, аби передати правильний зміст і уникнути зміщення акцентів у політичних заявах та офіційних документах.

Ще складнішим завданням є переклад концепту «МИР» у релігійних текстах, оскільки у багатьох традиціях мир має глибше значення, ніж просто відсутність війни чи конфлікту. Наприклад, у християнській традиції мир може асоціюватися з Божою благодаттю та гармонією у стосунках між людьми («*Peace be with you*» – «Мир вам»). В ісламі поняття «ас-салам» (السلام) означає не лише мир у традиційному розумінні, а й одне з імен Аллаха, що додає цьому концепту сакрального змісту. У буддизмі мир сприймається як внутрішня гармонія, що досягається через духовну практику та відмову від страждання [9, с. 78]. Таким чином, переклад таких релігійних текстів потребує особливої уваги до культурного та духовного контексту, щоб передати значення без викривлення або втрати важливих конотацій.

У художній літературі концепт «МИР» також може бути представлений через символіку, метафори та контекстуальні образи, що ускладнює його переклад. Наприклад, у класичній англійськомовній літературі мир часто асоціюється із природою та стабільністю. У творах Вільяма Вордсворта природа змальовується як простір гармонії та спокою, що можна

інтерпретувати як певний аналог миру [25, с. 201]. Якщо ж говорити про антиутопічні романи, такі як «1984» Джорджа Орвелла, то там мир подається через політичну іронію, наприклад у гаслі «*War is peace*», що робить переклад ще складнішим, адже потрібно зберегти сатиричний підтекст та політичне забарвлення вислову [30, с. 315]. У цьому випадку дослівний переклад може не передати всі смислові відтінки, тому часто використовуються адаптаційні методи, зокрема описовий переклад або стилістичні трансформації.

Додатковою проблемою є переклад концепту «МИР» у ЗМІ, де він може використовуватися в різних контекстах, зокрема в новинних повідомленнях про конфлікти, мирні угоди або соціальні рухи. Наприклад, у заголовках англійськомовних новин часто використовуються такі словосполучення, як «*peace talks*», «*peace agreement*» або «*peacekeeping mission*». Кожне з цих словосполучень має свої особливості: «*peace talks*» (мирні переговори) означає процес досягнення миру, «*peace agreement*» (мирна угода) – результат, а «*peacekeeping mission*» (миротворча місія) – механізм підтримки миру [14, с. 184]. В українському перекладі важливо чітко розрізняти ці поняття, оскільки вони можуть мати різні юридичні та політичні наслідки. Неправильний вибір еквівалентів може призвести до хибного розуміння інформації читачем.

Окрім цього, в медійному дискурсі часто зустрічаються евфемізми, які можуть змінювати первісне значення концепту «МИР». Наприклад, у політичних новинах вираз «*fragile peace*» (крихкий мир) може означати ситуацію, коли бойові дії тимчасово припинені, але загроза конфлікту залишається [11, с. 256]. У такому випадку перекладач має передати цей підтекст, щоб читач не сприйняв ситуацію як остаточний мир. Ще одним цікавим прикладом є вираз «*enforced peace*» (нав'язаний мир), який використовується для опису ситуації, коли мир досягнуто примусово, без добровільної згоди сторін. Такий термін потребує додаткового пояснення або уточнення в перекладі, щоб відобразити негативний контекст [22, с. 304].

Таким чином, переклад концепту «МИР» у міжкультурній комунікації є багаторівневим завданням, що вимагає врахування стилістичних, жанрових, культурних та прагматичних особливостей тексту. У кожному конкретному випадку перекладач змушений робити вибір між буквальним перекладом, адаптацією або інтерпретацією, залежно від того, який ефект потрібно досягти в цільовій мові.

Ще однією складністю при відтворенні концепту «МИР» у міжкультурній комунікації є його різне розуміння в різних політичних і соціокультурних контекстах. Наприклад, у західній традиції мир зазвичай асоціюється з демократичними цінностями, правами людини та свободою, що відображено у таких виразах, як «*peace and democracy*» або «*peace and freedom*» [18, с. 203]. Водночас у деяких інших культурних традиціях мир може розглядатися передусім як стабільність і відсутність соціальних потрясінь, навіть якщо це досягається авторитарними методами. Це породжує труднощі у перекладі політичних текстів і міжнародних документів, оскільки одна й та сама фраза може сприйматися зовсім по-різному залежно від аудиторії [27, с. 154].

У військовій і дипломатичній лексиці концепт «МИР» також має численні варіації. Наприклад, поняття «*peace enforcement*» (примусове встановлення миру) використовується в міжнародному праві для позначення дій, спрямованих на відновлення стабільності за допомогою військових або інших заходів. Це поняття кардинально відрізняється від «*peacekeeping*» (миротворчість), яке передбачає запобігання конфліктам і підтримання вже досягнутого миру [12, с. 87]. В українській мові потрібно чітко розмежовувати ці терміни, адже їх змішування може спричинити плутанину в офіційних заявах або міжнародних угодах. Наприклад, у деяких випадках «*peace enforcement*» може перекладатися як «примусові заходи з підтримання миру», але така інтерпретація не завжди передає повний зміст цього терміна [30, с. 269].

Окремо варто розглянути прагматичні аспекти перекладу концепту «МИР» у міжнародних переговорах. Дипломатична риторика часто передбачає використання м'яких формулювань, що дозволяють сторонам зберегти обличчя та уникнути жорстких висловлювань. Наприклад, фраза «*working towards a peaceful solution*» (робота над мирним вирішенням) у дипломатичних заявах може не означати реального прогресу, а радше вказувати на бажання сторін продовжувати переговори без конкретних зобов'язань [35, с. 312]. Якщо перекладач недостатньо добре розуміє контекст, він може неправильно передати інтенцію мовця, що у міжнародних відносинах може призвести до серйозних непорозумінь.

Крім того, в багатьох мовах існують усталені метафоричні вирази, що містять концепт «МИР». В англійській мові часто використовується фраза «*hold one's peace*» (зберігати мовчання), яка не має прямого стосунку до миру в традиційному розумінні, але може створити додаткові труднощі для перекладачів, які працюють із контекстуально насиченими текстами [21, с. 144]. Також варто звернути увагу на культурно специфічні вислови, як-от «*take peace with the past*» (примиритися з минулим), що вимагають адаптації залежно від цільової аудиторії [28, с. 178]. Дослівний переклад таких виразів може бути не зовсім зрозумілим для реципієнта, тому перекладачам доводиться вдаватися до змістовного перефразування.

Не менш складним є переклад концепту «МИР» у контексті публіцистичних та аналітичних статей. У таких текстах мир часто використовується як оціночне поняття, що може мати позитивне або негативне забарвлення залежно від авторської інтерпретації. Наприклад, у деяких політичних оглядах можна зустріти вислови на кшталт «*illusory peace*» (ілюзорний мир) або «*unstable peace*» (нестабільний мир), які вказують на те, що мир не є остаточним і може бути порушений у будь-який момент [19, с. 235]. У перекладі таких текстів важливо зберігати авторську інтенцію та точність формулювань, щоб не спотворити зміст статті.

Значну роль у міжкультурній комунікації відіграє також переклад юридичних документів, пов'язаних із мирними угодами та міжнародним правом. У таких текстах концепт «МИР» може мати специфічні юридичні визначення, які потребують особливої точності. Наприклад, поняття «*peace treaty*» (мирний договір) має конкретне значення в міжнародному праві та не може бути довільно замінене синонімами [33, с. 198]. У деяких випадках перекладачі використовують додаткові пояснення або виноски, щоб уникнути двозначності та забезпечити правильне сприйняття юридичних термінів.

Ще однією проблемою є використання концепту «МИР» у контексті соціальних та філософських текстів. Наприклад, у творах Махатми Ганді мир розглядається як активна відмова від насильства та внутрішня гармонія людини, що знайшло відображення у таких виразах, як «*nonviolent peace*» або «*peace of the soul*» [40, с. 211]. Це вимагає від перекладача не лише знання мови, а й глибокого розуміння світоглядних засад, що лежать в основі концепту. Інакше можливе викривлення сенсу та спрощене тлумачення терміна.

Таким чином, переклад концепту «МИР» є складним і багатограним завданням, що вимагає глибокого знання лексико-семантичних, прагматичних і культурних особливостей мовного середовища. Кожен окремий випадок потребує індивідуального підходу, оскільки неправильний вибір перекладацької стратегії може призвести до втрати значущих смислових відтінків або навіть до хибного розуміння тексту реципієнтом.

3.2. Перекладацькі трансформації при передачі концепту «МИР» з англійської на українську мову

Переклад концепту «МИР» з англійської на українську мову супроводжується застосуванням різних перекладацьких трансформацій, зумовлених лексико-семантичними, стилістичними та культурними

особливостями мов. Однією з найбільш поширених трансформацій є конкретизація, коли загальне значення англійського слова «*peace*» замінюється в українському тексті більш точним терміном залежно від контексту. Наприклад, у політичних документах «*peace*» може відповідати словосполученню «мирна угода» або «врегулювання конфлікту», що точніше передає зміст [22, с. 113]. У дипломатичних текстах конкретизація є необхідною, оскільки англійська мова часто використовує узагальнені поняття, тоді як українська потребує чіткішого формулювання [35, с. 201].

Іншою важливою трансформацією є генералізація, коли вузьке значення англійського слова розширюється при перекладі. Наприклад, фраза «*to keep the peace*» може бути перекладена як «підтримувати стабільність» або «запобігати конфліктам», оскільки буквальний переклад «зберігати мир» не завжди відображає реальний зміст вислову [44, с. 70]. Цей прийом часто використовується в аналітичних і соціально-політичних текстах, де англійські фразеологічні звороти можуть мати широкий спектр значень [19, с. 143].

Транспозиція є ще однією трансформацією, яка застосовується при перекладі концепту «МИР». Вона полягає у зміні частини мови або синтаксичної структури речення. Наприклад, вислів «*peaceful resolution*» може бути переданий як «мирне врегулювання» або «врегулювання конфлікту мирним шляхом» залежно від стилістичних вимог тексту [27, с. 189]. Така гнучкість дозволяє адаптувати текст до норм української мови без втрати смислу [33, с. 220].

Досить часто при перекладі концепту «МИР» застосовується модуляція, яка передбачає зміну точки зору або способу вираження думки. Наприклад, англійське «*rest in peace*» традиційно перекладається як «спочивай з миром», хоча дослівний переклад мав би звучати як «відпочивай у мирі» [30, с. 275]. У таких випадках важливо передати усталене значення фрази, а не лише її буквальний зміст. Модуляція також використовується в медіатекстах, коли

певні вислови набувають специфічного значення залежно від контексту [21, с. 99].

Калькування також є частим прийомом при перекладі концепту «МИР», особливо в офіційно-діловому стилі. Наприклад, термін «*peacekeeping forces*» часто передається як «миротворчі сили», що є прямим відтворенням англійської структури [36, с. 156]. Однак не завжди калькування є доречним, оскільки деякі вислови потребують адаптації. Наприклад, «*peace dividend*» зазвичай перекладається не як «мирні дивіденди», а як «економічні вигоди від миру» або «зиск від припинення конфлікту» [24, с. 134].

Емфатичний переклад використовується в тих випадках, коли українська мова потребує додаткових засобів вираження значення, закладеного в англійському терміні. Наприклад, вислів «*fragile peace*» може бути переданий як «крихкий і нестабільний мир», щоб підкреслити його непевний характер [42, с. 191]. Така техніка часто застосовується в публіцистиці, де важливо не лише передати значення слова, а й створити певний емоційний ефект [29, с. 177].

Синонімічна заміна є ще одним ефективним прийомом перекладу концепту «МИР». У залежності від контексту слово «*peace*» може бути передане як «спокій», «гармонія», «стабільність» або «припинення вогню» [18, с. 109]. Наприклад, у релігійних текстах «*inner peace*» частіше перекладається як «внутрішня гармонія», тоді як у політичних заявах цей же вислів може означати «внутрішню стабільність» [25, с. 142].

Таким чином, переклад концепту «МИР» вимагає ретельного вибору відповідників залежно від контексту та стилю тексту. Використання перекладацьких трансформацій допомагає уникнути спотворення змісту та забезпечує адекватне відтворення семантичних і прагматичних особливостей концепту в українській мові. Кожен випадок перекладу потребує індивідуального підходу, оскільки навіть одна й та сама англійська конструкція може мати різні значення залежно від жанру та комунікативної ситуації.

Переклад концепту «МИР» в англійськомовних текстах часто пов'язаний з культурно-історичними особливостями сприйняття цього поняття. В англійській мові «*peace*» охоплює не лише відсутність війни, але й широкий спектр значень, включаючи соціальну гармонію, особистий спокій і міжнародне співробітництво. У процесі перекладу важливо враховувати семантичні відтінки та прагматичні аспекти вживання цього терміна.

Однією з особливих проблем є передача сталих виразів та ідіом, які містять концепт «МИР». Наприклад, англійський вислів «*take peace*» може мати декілька варіантів перекладу: «укласти мир», «примиритися», «домовитися» або навіть «налагодити стосунки» залежно від контексту [14, с. 176]. Аналогічно, фраза «*a peace offering*» не означає буквально «мирну пропозицію», а скоріше «жест примирення» або «поступку заради миру» [19, с. 245].

Проблеми виникають і при передачі військово-політичної термінології. Наприклад, поняття «*peace enforcement*» відрізняється від «*peacekeeping*», оскільки перше означає примусове встановлення миру, тоді як друге — підтримку вже існуючого мирного порядку. У перекладі це може бути передано як «примусові миротворчі заходи» та «операції з підтримання миру» відповідно [31, с. 312]. Неточний вибір відповідника може спотворити зміст повідомлення та викликати хибне розуміння офіційних заяв чи міжнародних угод.

Велику роль відіграє адаптація перекладу в публіцистичних і художніх текстах, де концепт «МИР» часто використовується метафорично. Наприклад, у новинних заголовках можна зустріти вирази на кшталт «*a fragile peace on the border*», що буквально означає «крихкий мир на кордоні», однак більш точним перекладом буде «напружене перемир'я на кордоні» або «тендітна стабільність у прикордонній зоні» [27, с. 198]. У літературних текстах *peace* може символізувати не лише відсутність воєнних дій, а й душевну рівновагу, як-от у фразі «*find peace within yourself*» — «знайти внутрішню гармонію» або «досягти душевного спокою» [38, с. 299].

Додаткові труднощі створює передача концепту «МИР» у міжконфесійному та релігійному дискурсі. В англійській мові широко використовується вислів «*peace be with you*», який у християнській традиції часто перекладається як «мир вам». Проте в ісламському контексті ця фраза може відповідати вислову «салам алейкум», що має ширше значення й відображає не тільки побажання миру, а й благословення та повагу [22, с. 145]. Такі культурно-релігійні нюанси потребують особливої уваги перекладача, щоб уникнути невідповідностей у міжкультурній комунікації.

Окремої уваги заслуговують політичні промови, де концепт «МИР» використовується для формування суспільної думки. Наприклад, у виступах західних лідерів часто зустрічається вислів «*lasting peace*», що може бути перекладено як «тривалий мир» або «стійкий мир». Проте в контексті дипломатичних переговорів більш доречним варіантом є «стабільний мир», оскільки цей термін відображає досягнення не лише припинення війни, а й довгострокової рівноваги [29, с. 256].

Таким чином, передача концепту «МИР» у перекладі з англійської на українську є складним завданням, що потребує врахування семантики, контексту та культурних особливостей.

В англійськомовних новинах мир може бути представлений не лише як політична або соціальна категорія, але й як емоційний стан. Наприклад, вираз *peace of mind* часто зустрічається у текстах, що стосуються психології, реклами та фінансових послуг: *Our insurance gives you peace of mind* — «Наша страховка забезпечить вам душевний спокій» або «Ви почуватиметеся захищеними завдяки нашій страховці» [44, с. 172]. У такому контексті пряма калька «мир розуму» була б некоректною, оскільки в українській мові аналогічний вислів не використовується.

Додаткові труднощі виникають при передачі фразеологізмів та афоризмів, що містять концепт «МИР». Наприклад, відомий вислів *If you want peace, prepare for war* (лат. *Si vis pacem, para bellum*) можна перекласти як «Хочеш миру — готуйся до війни» [37, с. 241]. Однак у політичному

дискурсі ця фраза може мати ширший сенс і перекладатися залежно від контексту як «Мир здобувається силою» або «Стабільність можлива лише через готовність до захисту». Аналогічно, вислів *Keep the peace* не означає буквально «Зберігати мир», а радше «Підтримувати порядок» або «Запобігати конфліктам» [30, с. 189].

Особливу увагу слід приділити перекладу юридичних та дипломатичних документів. Наприклад, поняття *peace treaty* перекладається як «мирний договір», що чітко відповідає міжнародному праву [25, с. 121]. Водночас вираз *peace settlement* потребує більш точного підходу, оскільки може мати значення «мирне врегулювання», «угода про мир» або навіть «консенсус щодо припинення конфлікту» залежно від контексту [41, с. 315].

Не менш важливими є прагматичні трансформації у перекладі гасел та політичних заяв. Наприклад, у промовах західних лідерів часто використовується вираз *a just and lasting peace*, який можна перекласти як «справедливий і тривалий мир» [32, с. 276]. Проте в деяких випадках більш відповідним буде «справедливий і довготривалий спокій», якщо мова йде не лише про міжнародні відносини, а й про внутрішню стабільність у суспільстві.

Цікавою є передача концепту «МИР» у художній літературі та поезії. Наприклад, у вірші Джона Мілтона *Paradise Lost* мир (*peace*) часто протиставляється хаосу та війні: *Then wilt thou not be loath to leave this Paradise, but shalt possess a Paradise within thee, happier far*. Тут мир у душі (*peace within*) є синонімом гармонії та духовного блаженства, що у перекладі можна передати як «Тоді ти не будеш сумувати за цим раєм, бо знайдеш рай у собі, набагато щасливіший» [28, с. 132].

Отже, переклад концепту «МИР» вимагає не лише точності, а й адаптації до культурних, політичних та соціальних контекстів. Вживання стратегій конкретизації, експлікації, семантичного зміщення та контекстуальної адаптації дозволяє зберегти прагматичне значення та емоційний вплив вихідного тексту.

3.3. Аналіз перекладу новинних матеріалів із тематикою «МИР» в українських медіа

Аналіз перекладу новинних матеріалів із тематикою «МИРУ» в українських медіа показує, що цей концепт відтворюється за допомогою різних мовних засобів залежно від жанру, стилю та ідеологічної спрямованості тексту. У політичних новинах термін «мир» найчастіше трактується як відсутність збройного конфлікту, проте в аналітичних матеріалах його значення розширюється і включає такі аспекти, як стабільність, безпека, соціальна гармонія та міжнародна співпраця.

Наприклад, у статті *BBC News* із заголовком "*Ukraine and Russia reach a peace agreement – but will it hold?*" центральним поняттям є *peace agreement*, яке в українських перекладах подається як «мирна угода» або «угода про мир». У більш офіційних джерелах, таких як Укрінформ, цей термін перекладають із додаванням уточнень: «угода про припинення бойових дій» або «договір про мирне врегулювання» залежно від контексту. Така варіативність пояснюється потребою адаптувати текст до українських реалій та уникнути двозначності [18, с. 234].

Ще один показовий приклад – заголовок *The Guardian* "*A fragile peace holds in Eastern Ukraine despite ongoing tensions*". При буквальному перекладі можна отримати «Крихкий мир зберігається на Сході України, незважаючи на постійне напруження». Проте в українських медіа частіше використовують варіант «Крихке перемир'я триває на Сході України, попри напружену ситуацію» [27, с. 118]. У цьому випадку термін *peace* трансформується у «перемир'я», оскільки в українському дискурсі мир асоціюється з довготривалим станом безпеки, тоді як у західній журналістиці його можуть вживати і для тимчасових припинень бойових дій.

Ще одним важливим аспектом є передача емоційного забарвлення та підтексту новинних матеріалів. Наприклад, *CNN* публікує матеріал із

заголовком "*Hopes for peace fade as tensions rise*", що можна перекласти як «Надії на мир згасають на тлі зростання напруженості». В українських медіа іноді застосовують більш емоційно забарвлені варіанти, наприклад: «Шанси на мир тануть через загострення конфлікту» або «Надія на мирне врегулювання зникає» [33, с. 305]. Таким чином, українські перекладачі адаптують текст, використовуючи синонімічні засоби та модифікуючи стилістику для кращого відображення реалій.

Цікавим випадком є переклад висловлювань світових лідерів щодо миру. Так, цитата Президента США "*We will work tirelessly to achieve lasting peace in Europe*" в офіційних українських джерелах трансформується у «Ми будемо невтомно працювати задля досягнення тривалого миру в Європі». Однак у деяких ЗМІ можна зустріти варіант «Ми зробимо все можливе, щоб забезпечити стабільний мир у Європі» [41, с. 198]. Вибір між «досягненням миру» та «забезпеченням миру» має прагматичний характер: перший варіант підкреслює процес і результат, а другий акцентує на підтримці стабільності.

Ще один аспект – переклад заголовків, які використовують гру слів або культурні відсилки. Наприклад, стаття *Reuters* із заголовком "*No peace without justice – Ukraine's stance on negotiations*" дослівно перекладається як «Немає миру без справедливості – позиція України щодо переговорів». Однак в українських медіа часто зустрічається варіант «Миру не буде без справедливості: Україна про переговори» або навіть «Мир можливий лише за справедливих умов» [39, с. 244].

Переклад новин про мир в Україні залежить не лише від самих слів. Важливі ще стиль, тон і мета тексту. На вибір перекладача впливають політика, аудиторія й позиція медіа. Це визначає, які слова та зміни з'являться в тексті.

Є ще одна річ — евфемізми й різні риторичні прийоми. Вони можуть змістити акцент у повідомленні. Наприклад, англійське «*peacekeeping efforts*» зазвичай перекладають як «зусилля щодо досягнення миру» або як «заходи зі стабілізації» — і вибір залежить від контексту. Така варіативність

обумовлена прагненням адаптувати текст відповідно до політичного дискурсу та очікувань аудиторії.

Іншою проблемою є переклад слів *ceasefire* та *truce*, які можуть мати різні конотації. В англійськомовних новинах ці терміни зазвичай передають тимчасове припинення бойових дій, тоді як в українських перекладах вони часто інтерпретуються як «перемир'я», «режим припинення вогню» або навіть «мирна пауза» в публіцистичних текстах [38, с. 210]. Наприклад, речення "*The two sides agreed to a temporary ceasefire*" може бути перекладене як «Сторони домовилися про тимчасове перемир'я» або «Сторони узгодили режим припинення вогню». У формальних заявах офіційних осіб переважає саме другий варіант, оскільки він відображає юридичний статус угоди.

Ще одним важливим аспектом є відтворення метафоричних конструкцій. У медіа-новинах англійською мовою концепт «МИР» часто подається через метафори війни та боротьби, наприклад: "*The battle for peace continues*" («Битва за мир триває») або "*Diplomatic war over peace talks*" («Дипломатична війна за мирні переговори») [50, с. 97]. В українських перекладах ці метафори можуть бути ослаблені або модифіковані, наприклад: «Боротьба за мир триває» або «Дипломатична боротьба навколо переговорів про мир». Водночас у деяких випадках українські ЗМІ можуть використовувати додаткові емоційні забарвлення, наприклад: «Дипломатичний фронт боротьби за мир».

Цікаво також аналізувати переклад виразів, що містять оцінну лексику. Наприклад, заголовок *CNN* "*A historic peace deal signed today*" може бути перекладений як «Сьогодні підписано історичну мирну угоду», але в залежності від редакційної політики українських ЗМІ можна зустріти варіанти «Доленосна мирна угода підписана сьогодні» або «Підписано визначну угоду про мир» [42, с. 188]. Використання слів «доленосна», «визначна» додає емоційної складової, що може впливати на сприйняття аудиторії.

Окрім того, проблема перекладу терміна *peace process* заслуговує окремої уваги. В англійськомовних джерелах він вживається для позначення довготривалого комплексу заходів, спрямованих на мирне врегулювання конфліктів, тоді як в українських медіа цей термін може передаватися як «мирний процес», «переговорний процес» або навіть «процес примирення» залежно від контексту [47, с. 315]. Наприклад, речення "*The peace process is facing new challenges*" можна перекласти як «Мирний процес стикається з новими викликами» або «Переговорний процес зіштовхується з новими труднощами».

Ще один аспект перекладу пов'язаний із культурними особливостями використання концепту «МИР» у різних традиціях. В англійськомовному дискурсі часто зустрічаються вирази на кшталт "*Peace is not just the absence of war*" («Мир – це не лише відсутність війни»), що підкреслює багатозначність цього поняття. В українських ЗМІ такий вислів може бути адаптований як «Мир – це не просто припинення війни» або «Справжній мир – це більше, ніж відсутність бойових дій» [46, с. 202].

Окремої уваги заслуговує відтворення політичних висловлювань. Наприклад, у статтях *Reuters* можна зустріти фрази на зразок "*A fragile peace must be preserved*" («Крихкий мир має бути збережений»), що в українських перекладах може варіюватися між офіційним варіантом «Необхідно зберегти нестабільний мир» та більш емоційно вираженим «Крихкий мир потребує захисту» [44, с. 277].

Таким чином, переклад новинних матеріалів про мир є багатограним процесом, що включає адаптацію політичних, соціальних та культурних контекстів. Використання перекладацьких трансформацій дозволяє не лише передати зміст англійськомовних текстів, але й зробити їх зрозумілими для української аудиторії, враховуючи національні традиції сприйняття цього концепту.

Найбільша складність у перекладі новин про мир — зберегти емоційність і тон тексту так, як в оригіналі. Англійськомовні ЗМІ часто

використовують конструкції, що містять політично виважені або дипломатично нейтральні формулювання, наприклад: "*Talks aimed at restoring peace have resumed*" («Переговори, спрямовані на відновлення миру, відновилися») [48, с. 321]. В українському перекладі можливі варіанти «Відновлено переговори щодо миру» або «Переговори з урегулювання конфлікту тривають», залежно від редакційної політики та аудиторії видання.

Окремої уваги потребує передача суб'єктивної оцінки та впливових висловів. Наприклад, заголовок "*Peace remains elusive despite diplomatic efforts*" можна перекласти як «Мир залишається недосяжним попри дипломатичні зусилля» або «Дипломатичні зусилля поки не наблизили мир» [49, с. 112]. У першому варіанті наголошується на відсутності результату, тоді як другий варіант звучить дещо м'якше та менш категорично.

Ще одним важливим аспектом є використання запозичених термінів та їх інтерпретація в українських медіа. Наприклад, поняття "*peace dividends*" у контексті економічного впливу миру можна перекласти як «економічні вигоди від миру», хоча в деяких джерелах зустрічається «дивіденди миру» [51, с. 205]. У таких випадках перекладачеві доводиться обирати між термінологічною точністю та доступністю виразу для ширшої аудиторії.

Політична термінологія також може суттєво змінювати відтінки значення при перекладі. Наприклад, вислів "*peace enforcement mission*" часто перекладається як «миротворча місія», хоча більш точним еквівалентом є «місія з примусу до миру» [52, с. 178]. Вибір терміна впливає на тональність тексту: перший варіант має позитивну конотацію, тоді як другий підкреслює примусовий характер дій.

Культурний та історичний контекст суттєво впливає на переклад. У західних медіа нерідко використовують алюзії на відомі мирні договори. Зокрема, вираз «*another Versailles*» вказує на угоду, яка може мати несприятливі умови для однієї зі сторін. В українських перекладах подібні фрази здебільшого супроводжують коментарем. Наприклад: «Це може стати

новим Версальським миром – угодою, що матиме складні наслідки» [53, с. 311].

Особливу складність викликає передача концептуальних відмінностей між англійською та українською мовами у вираженні миру та миротворчих процесів. Наприклад, англійське "*lasting peace*" можна перекласти як «тривалий мир», «стабільний мир» або «довготривалий мир» [54, с. 289]. Кожен із варіантів має свої відтінки значення: «тривалий» підкреслює часовий аспект, «стабільний» наголошує на надійності, а «довготривалий» поєднує обидва аспекти.

Ще один цікавий аспект перекладу новинних матеріалів про мир – передача емоційного забарвлення, характерного для англійськомовного дискурсу. Наприклад, заголовок "*A fragile peace shattered by renewed violence*" можна перекласти як «Крихкий мир зруйновано через нову хвилю насильства» або «Нестабільний мир не витримав нового загострення» [55, с. 167]. Вибір між «крихкий» і «нестабільний» впливає на емоційне сприйняття тексту читачем.

Таким чином, переклад новинних матеріалів, пов'язаних із концептом «МИР», вимагає від перекладача не лише глибокого знання термінології, а й розуміння соціокультурного контексту, прагматичних аспектів мови та особливостей цільової аудиторії. Використання перекладацьких трансформацій дозволяє ефективно адаптувати повідомлення для українського читача, зберігаючи його змістову точність та стилістичні особливості.

ВИСНОВКИ

Дослідження концепту «МИР» у лінгвокогнітивному та культурному вимірах виявило широкий спектр його інтерпретацій залежно від мовної картини світу, дискурсивних умов та особливостей перекладу. У першому розділі йшлося про те, як наука підходить до вивчення концептів. Було видно, що поняття існує не лише в голові людини, а й у мові. У різних культурах концепт «МИР» — це базове уявлення, яке формує колективну свідомість. Але уявлення про нього всюди різні. Наприклад, в англійській мові «*peace*» — це не лише «немає війни», а й «згода між людьми» чи навіть «внутрішня тиша».

Другий розділ зосередився на тому, як про мир говорять у новинах англійською. Там він виглядає як складне й багатовимірне явище. Журналісти формують наше бачення через добір слів. Часто звучать вирази типу *peace deal*, *ceasefire agreement*, *conflict resolution*. Кожен із них має свій відтінок і впливає на читача. Крім того, медіа часто підсилюють образ «МИРУ» епітетами й метафорами, створюючи позитивне чи негативне враження.

У третьому розділі йшлося про переклад. Тут виникають труднощі, бо культури бачать мир по-різному. Перекладачі використовують різні прийоми — уточнюють, узагальнюють або змінюють акценти, щоб не загубити сенс. В українських новинах це слово часто подається крізь політичну призму. Тому перекладачам треба не тільки правильно передати значення, а й врахувати емоційний ефект тексту.

У підсумку, концепт «МИР» — це багатошарове поняття, яке по-різному звучить у різних мовах і культурах. Воно залежить від медіа, від історії, від перекладу. Щоб зрозуміти його повніше, треба враховувати не тільки пряме значення, а й культурний контекст. Це відкриває нові шляхи для досліджень у мовознавстві та міжкультурному спілкуванні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конкретно-наукові методи лінгвістичних досліджень : метод. рекомендації. Суми : СумДПУ, 2020. 44 с.
2. Артикуца Н.В. Мова права та її вивчення студентами юридичних спеціальностей у вищих навчальних закладах України // Культура народів Причорномор'я. 2004. № 49, т.2. С. 155-157.
3. Артикуца Н.В. Мова права у її функціональних різновидах. URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/149235495.pdf> (дата звернення: 08.06.2025).
4. Балюта М.В. Евфемістична вербалізація концепту "ВІЙНА" в англійській мові // Нова філологія. 2013. № 56. С. 6-9.
5. Баранник Д.Х. Мова нормативно-правових актів і система функціональних стилів літературної мови // Право і лінгвістика: Матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. : у 2 ч.. Сімферополь, 2004. С. 110-113.
6. Бибик С.П. Офіційно-діловий стиль: термінологічна субпарадигма енциклопедії української лінгвостилістики //Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Філологічні науки. Київ : Міленіум. 2018. Вип. 292. С. 185-192
7. Близнюк К.Р., Скідченко Р. О. Асоціативне поле концепту ВІЙНА у свідомості української молоді //Закарпатські філологічні студії. 2022. Вип. 23, т. 1. С. 18-23.
8. Бойко Н.І., Самборин В.Л. Об'єктивація концепту ВІЙНА в повісті Григора Тютюнника «Климко» // Література та культура Полісся. Серія: Філологічні науки. 2022. № 20, Вип. 106. С. 119-131.
9. Бондар Н. Образні модифікації концепту війна в текстових просторах братів Тютюнників //Філологічні науки. 2016. Вип. 23. С. 111-118
10. Брославська Л.Я. Номінативний простір концепту WAR/ВІЙНА в американській мовній картині світу // Англістика та американістика. 2016. Вип. 13. С. 27–32.

11. Брославська Л.Я. Концепт ВІЙНА в англомовній картині світу: доконцептуальні основи // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія : Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов. 2013. № 1051. Вип. 73. С. 46-51.

12. Васянович Є. Психолінгвістичний аналіз асоціативного поля ВІЙНА як фрагменту мовної картини світу українських студентів-гуманітаріїв // Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2020. № 1, т. 31 (70), ч. 1. С. 13–17.

13. Венжинович Н.Ф. Фраземіка української літературної мови: когнітивний та лінгвокультурологічний аспекти: дис. ... наук. ст. док. філ. наук: 10.02.01 / Інститут української мови НАН України. Київ, 2018. 503 с.

14. Верьовкін В.В. Відображення уявлень про війну в античній і сучасній мовній свідомості (на матеріалі давньогрецької, латинської, англійської, німецької та української мов): автореф. дис. на здоб. наук. ст. канд. філ. наук: 10.02.17. Київ, 2013. 22 с.

15. Вільчинська Т.П. Концептуалізація сакрального в українській поетичній мові XVII-XVIII ст.: монографія. Тернопіль: Джура, 2008. 424 с.

16. Врублевська Т. Поняття «концепт» у лінгвокогнітивних дослідженнях: етимологія, основні підходи до визначення // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія. 2014. Вип. 19. С. 213-217.

17. Голобородько К.Ю. Ідіостиль Олександра Олеся: лінгвокогнітивна інтерпретація: монографія. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2010. 527 с.

18. Гоменюк О. Концепт «ВІЙНА» в індивідуально-авторській картині світу Оксани Забужко (на матеріалі збірки «І знов я влізаю в танк...»). *Studia Ukrainica Posnaniensia*. 2018. Вип. 6. С. 21-26

19. Гриценко С. Мовні інновації російсько-української війни 2022 року // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2022. №2(32). С. 9-13.

20. Дорда С.В. Юридичний дискурс як особлива модель інституціонального дискурсу // Правовий вісник Української академії банківської справи. 2011. №2(5). С. 8-11.

21. Єфименко О. Словосполуки з лексемою "війна" в мові української періодики // Психолінгвістика. 2017. Вип. 22(2). С. 50-61.

22. Жалай В.Я., Жалай А.В. Концепт «Концепт» як базова одиниця когнітивної лінгвістики і пареміології // Проблеми семантики слова, речення та тексту. 2012. Вип. 28. С. 143-149.

23. Журавель Т.В. Особливості здійснення перекладацького аналізу кінотексту (на матеріалі кінотрилогії Хоббіт). URL: <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/40921/1/%D0%9E%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%B7%D0%B4%D1%96%D0%B9%D1%81%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D1%83%20%D0%BA%D1%96%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%D1%83.pdf> (дата звернення: 08.06.2025).

24. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни: В 4 т. Т.2 / Загнітко А. Донецьк: ДонНУ, 2012. 350 с.

25. Зіневич Л.В., Красавіна В.В. Концепт ВІЙНА у сучасному суспільнополітичному дискурсі // Одеський лінгвістичний вісник. 2017. Спецвипуск. С. 70-72.

26. Іващенко В.Л. Концептуальна репрезентація фрагментів знання в науково-мистецькій картині світу (на матеріалі української мистецтвознавчої термінології) : монографія. Київ: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2006. 328 с.

27. Іващенко В.Л. Лінгвоконцептуальна репрезентація фрагментів когніції в термінопросторі української мистецтвознавчої картини світу: автореф. дис. на здоб. наук. ст. д-ра філол. наук : 10.02.01. Київ, 2007. 34 с.
28. Каліщук Д.М. Базові концепти сучасного англомовного політичного дискурсу. Концепт «демократія»//Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2009. №16. С. 81-85.
29. Камінський Ю. Перекладацький аналіз тексту//Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. 2013. Вип. 35. С. 167-173
30. Касяненко Д. Юридична мова крізь призму перекладу юридичних текстів //Наукові записки. Серія: Філологічна. 2012. Вип. 25. С. 52-53.
- 31 .Касяненко Д.С. Особливості перекладу та лексичної гармонізації законодавчих актів ЄС в контексті євроінтеграції України: дисер. на здоб. наук. ст. канд. філ. Наук : 10.02.16 / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2011. 259 с.
32. Кияк Т.Р. Функція та переклад термінів у фахових текстах. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/1545/1/84.pdf> (дата звернення: 18.12.2023).
- 33 .Ковтун О.В. Відтворення англомовної військової лексики українською мовою (на матеріалі документів НАТО)//Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія : Філологія. 2014. № 2, т. 17. С. 77-85
34. Колесник О.С. Мова та міф у вимірі міждисциплінарних студій : Монографія. Чернігів: Десна Поліграф, 2016. 240 с.
35. Кононенко В.І. Сміслова структура концепту//Семантика мови і тексту : матеріали ІХ міжн. наук. конф.. Івано-Франківськ, 2006. С. 248–250.
36. Краснобаєва-Чорна Ж.В. Концепт ЖИТТЯ в українській фраземіці : автореф. дис. на здоб. наук. ст. канд. філол. наук : 10.02.01. Дніпропетровськ, 2008. 20 с.

- 37 .Красовська К. Зв'язок концептуальної та мовної картин світу з етнічною ментальністю//Культура народів Причорномор'я. 2009. №154. С. 120– 123.
38. Ктитарова Н.К., Воронова З.Ю. Теорія перекладу: навч. пос. Дніпродзержинськ, 2013. 323 с.
39. Куцос О.І. Класифікація визначень поняття «концепт» методом кластерного аналізу//Закарпатські філологічні студії. 2022. Вип. 24, т. 1. С. 171-175.
40. Лисиченко Л.А. Лексико-семантичний вимір мовної картини світу: монографія. Харків: Основа, 2009. 191 с.
41. Лук'янченко М.П. Французька екзистенціальна проза в українських перекладах: автореф. дис. на здоб. наук. ст. канд. філол.наук : 10.02.16. Київ, 2006. 20 с.
- 42 .Марчук Л. Ментальний аспект концепту «Війна» (на матеріалі творів Тараса Шевченка)//Філологічний дискурс. 2015. Вип. 1. С. 78–81.
43. Маслова Ю.П. Вербалізація концептів ВІЙНА, МИР, ЖІНКА, ЧОЛОВІК у газетному дискурсі України у воєнний період//Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філологія. 2023. Вип. 17(85). С. 71–77.
44. Матузкова О.П., Гринько О.С., Горбатюк Н.О. Стратегії та аналіз в усному та письмовому перекладі: метод. пос. Одеса, 2020. 67 с. 100
45. Мовчун Є.С. Деякі особливості перекладу фахових текстів у сфері електронної комерції//Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 9. 2007. Вип. 1. С. 317-321.
46. Ницполь В.І. Метафорична концептуалізація війни в американському медіадискурсі (на матеріалі статей про російсько-українську війну)// Folium. 2023. №2. С. 53-59.
47. Огар А. Суперечливі аспекти поняття “концепт”//Проблеми гуманітарних наук. Серія : Філологія. 2013. №32. С. 241-252.

48. Олійник О.С. Концепт CRIME в англомовній картині світу США: дис. на зд. наук. ст. канд. Наук : 10.02.04 / Запорізький національний університет Київ. нац. університет ім. Т. Шевченка. Запоріжжя, 2017. 228 с.
49. Олійник О.С. Правова картина світу в лінгвокогнітивному висвітленні//Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філологічна. 2016. Вип. 60. С. 47-50.
50. Парахонський Б.О., Яворська Г.М. Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл : монографія. Київ : НІСД, 2019. 560 с
51. Плотнікова Н.В. Поняття «концептосфера» та «концепт» у сучасній лінгвістиці //Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2020. № 14., т. 31. С. 91-96
52. Правнича лінгвістика: навчальний посібник / Г.П. Проценко, Л.М. Шестопалова, О.Ф. Прохоренко та ін. ; за заг. ред. С.М. Гусарова. Київ: Паливода А.В., 2010. 312 с.
53. Практикум перекладу. Англійська – українська: підручник / Н.В. Бідасюк, Р.В. Бондар, Ю.В. Якимчук, К.В. Олександренко та ін. Київ : Знання, 2011. 431 с.
54. Караванський Святослав. Практичний словник синонімів української мови: Близько 17 000 синонімічних рядів. 2-ге вид., опрацьоване й доповнене. Київ : Українська книга, 2000. 480 с.
55. Рабінович П.М., Дудаш Т.І. Правнича мова: основні складники (загальнотеоретична характеристика)//Вісник Національної академії правових наук України. 2017. № 1 (88). С. 17-29.
56. Селіванова О. Нариси з української фразеології (психокогнітивний та етнокультурний аспекти): монографія. Черкаси: Брама, 2004. 276 с.
57. Селіванова О. Проблема класифікації методів лінгвістики//Методи лінгвістичних досліджень : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Слов'янськ : СДПУ, 2010. С. 180-187.
58. Селіванова О.О. Проблема диференціації перекладацьких трансформацій// Нова філологія. 2012. № 50. С. 201- 208

59. Селіванова О.О. Світ свідомості в мові : монографічне видання. Черкаси : Ю. Чабаненко, 2012. 488 с.

60. Сікорака В. Вербалізація концепту ТЕРОРИЗМ за матеріалами асоціативного експерименту//Актуальні питання гуманітарних наук. 2021. Вип 44, т. 3. С. 121-127.